

Haiti: Emperyalist Güçler Yine Askeri Müdahaleye Hazırlanıyor!

25.10.2022 • Revcom Yazıları • Yeni Komünizm

Editör Notu: Aşağıdaki makale revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır ve Haiti'deki son durumun, bunun altında yatan itici dinamiklerin ve olayların potansiyel seyrinin doğru şekilde anlaşılması açısından oldukça önemlidir. Yeni Komünizm taraftarı bir okurumuzun yaptığı çeviriyi dikkatinize sunuyoruz.

Revolution'ın bu haftaki sayısını yayınlarken, emperyalist güçlerin/kurumların bazı kombinasyonlarının (Kanada, ABD ve/veya BM) Haiti'yi işgal etmesi çok olası görünüyor. Böyle bir hareket, Haiti'nin tamamen gayri meşru, seçilmemiş ve geniş çapta sevilmeyen "başbakanı" Ariel Henry'nin ¹ daveti ve desteğiyle gerçekleşecektir.

Henry, hükümetindeki 18 üst düzey yetkiliyle ortak imzaladığı mektupta, 7 Ekim'de yabancı askeri müdahale çağrısında bulundu. Associated Press'e göre, mektup uluslararası birliklerin yardımını talep ederek, "kısmen silahlı çetelerin suç eylemlerinden kaynaklanan ülke çapındaki krizi durdurmak için 'yeterli miktarda özel silahlı kuvvetin derhal konuşlandırılması' talep edildi."

Açık olmak gerekirse, şu anda Haiti'nin içerisinde bulunduğu çok gerçek ve acil bir kriz var. (Aşağıda bu krizle ilgili daha fazla bilgi mevcut.) Emperyalist güçlerin herhangi bir müdahalesi yalnızca Haiti'deki tahakkümlerini sürdürmeye devam etmelerini hedefleyebilir. On yıllar ve yüzyıllar boyunca Haiti halkının üzerine tekrar tekrar cehennem yağdıran ve mevcut tahammül edilemez durumu yaratan bu tahakkümün kendisidir.

Kilit güçlerin bu krize kesin tepkisi ve askeri operasyonlarının şekli halen gelişirken, işlerin yönü açıkça Henry'nin şu ya da bu şekilde yardımına gelmek yönünde. Bu durum, başkent Port-au-Prince'in yoğun nüfuslu gecekondu mahallelerindeki çetelerle ve ayrıca şu anda Henry rejimini

protesto eden kitlelerle ve/veya muhalefete karşı sokaklara çıkanlarla silahlı çatışmaları içerebilir. 16 Ekim itibariyle ABD, BM'nin onaylaması durumunda lojistik kapasitede bir müdahaleyi destekleyeceğini söyledi (en azından şimdilik, muharebe birlikleri göndermeyi reddetmiş olsa da).

10 Ekim'de BM Genel Sekreteri António Guterres, BM Güvenlik Konseyi'ne (BM silahlı kuvvetlerinin konuşlandırılması hakkında kararlar veren organ) bir mektup sundu² ve esasen BM üye devletlerinden herhangi birinin (ABD ve Kanada gibi) Haiti'ye kuvvet göndermesi gerektiğini veya bir kuruluş olarak BM'nin bunu yapması gerektiğini söyledi. 15 Ekim'de ABD ve Kanada zırhlı araçları ve diğer askeri yardımları Haiti Ulusal Polisi'nin (HNP) kullanımı için Haiti'ye ulaştı. Ve aynı gün ABD, "Haiti'ye hızlı bir harekât gücünün derhal konuşlandırılmasını destekleyecek bir Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi karar taslağı hazırladı."

Böyle bir müdahale, çok kısa vadede kitlelerin dayanılmaz acılarını bir nebze olsun hafifletmeye hizmet etse de, tarih defalarca göstermiştir ki, bunun çok daha büyük acılara yol açması pek de uzun sürmeyecektir. ("*Haiti'deki Emperyalist Askeri Müdahalelere Kısa Bir Bakış*" başlıklı bölüme bakın.)

Haiti'de ihtiyaç duyulan şey kapsamlı bir devrimdir, Bob Avakian tarafından geliştirilen komünizmin yeni sentezine dayanan bir komünist devrimdir. Emperyalizmin Haiti halkına dayattığı bitmek bilmeyen eziyetlere karşı yürekleri sızlayan ve öfkesi kaynayan herkesin en acil görevi, dünyadaki baskıcı sistemin kökünü kazıma mücadelesiyle yakından bağlantılı olarak Haiti'deki baskıcı sistemin kökünü kazımak için yapmaları gereken bu devrimci bilimle etkileşime girmek, onu yaygınlaştırmak ve uygulamaktır.

Kitlelerin Karşılaştığı Kriz

Haiti'deki ve özellikle Port-au-Prince'deki durum son derece vahim. Birincisi, ülke 2010'da yüz binlerce insanı öldüren ve çok daha fazlasını evsiz bırakan³ yıkıcı depremin etkilerinden asla kurtulamadı. O zamandan beri bir dizi deprem, kasırga, sel ve kuraklık Haiti'nin geçimlik tarımına ve zayıf sanayi ekonomisine daha fazla zarar verdi. Haiti'nin milli gelirinin neredeyse

yüzde 24'ü "havalelerden" (yurt dışında yaşayan Haitililer tarafından eve gönderilen para) geliyor. Bu rakam on yıl önce yüzde 12 civarındaydı. Bu durum Haiti ekonomisinin çöküşünün bir göstergesidir.

Ekonomik kriz derinleştikçe, büyük ölçüde hakir görülen hükümet, yakıt sübvansiyonlarının kaldırıldığını duyurdu ve bu da yakıtın -ve kamyonlarla taşınan gıda ve diğer ihtiyaçların fiyatlarının fırlamasına neden oldu. Henry'nin istifasını isteyen büyük gösteriler patlak verdi - bu gösteriler Haiti Polisi tarafından saldırıyla karşılandı, birçok protestocu dövüldü ve hatta öldürüldü.

Hükümet, faal bir toplumu sürdürebilme kabiliyetinin yanı sıra meşruiyetini de giderek kaybederken, bir güç boşluğu açılmaya başladı. Cité Soleil'i ve Port-au-Prince'deki diğer büyük gecekondu mahallelerini zaten kontrol eden büyük çeteler açılan bu büyük güç boşluğundan faydalanmaya başladı. Eylül ayında, eski bir Haiti polisi çavuşu olan Jimmy "Barbecue" Chérizier tarafından yönetilen bu çetelerden biri ("G9 Ailesi ve Müttefikleri"), yakıt sevkiyatlarının teslim edilmesini tamamen engelledi.

Bütün bunlar hem siyasi hem de ekonomik krizi büyük ölçüde yoğunlaştırdı. BM'ye göre, 4,7 milyon Haitili şu anda "19.000'i feci kıtlık koşullarında olmak üzere akut açlıkla" karşı karşıya... Bu da onların açlıktan ölme tehlikesiyle karşı karşıya oldukları anlamına geliyor. Bu 19.000 kişinin tamamı Cité Soleil gecekondu mahallesinde yaşıyor, ancak açlık kırsal tarım alanlarına bile yayılmış durumda. Ayrıca kolera da yayılmaya başlıyor.

Chérizier, kitleler için savaştan meşru bir siyasi lider gibi poz kesmeyi seviyor - Henry'nin istifa etmesi talebine katıldı ve ulusun siyasi yapısını yeniden düzenlemek için kendi planını ortaya koydu. Ayrıca gerici Haiti hükümeti içindeki çetesi için kabine pozisyonları talep etti. Bazı Haitili solcular Chérizier'in iddialarını benimseyerek onu devrimci bir kahraman olarak alkışladılar. Ancak G9'un (diğer çeteler gibi) gecekondu bölgelerinin kontrolünü pekiştirmek için terör silahları olarak toplu tecavüz, cinayet ve kundaklama kullandığına dair birçok güvenilir rapor olmasını bir kenara bırakın; ne tür bir "devrimci baskıcı" bir hükümette kabineye girebilmek için kitlelerin açlığını koz olarak kullanır?

İşte kitlelerin karşı karşıya olduğu kriz şudur: Açlık, hastalık, polis baskısı ve çete terörü, milyonlarca kişiyi dayanma gücü eşiğine ve ötesine itiyor...

Emperyalistlerin ve Haitili Görevlilerinin Karşılaştığı Kriz

Limanın ablukası, Haiti’de emperyalizmin karşı karşıya olduğu krizi büyük ölçüde derinleştirdi. 1986’da bütün ülkeyi terörize eden ABD yanlısı Duvalier diktatörlüğünün düşüşünden beri, ABD hem kendisi ile çalışabilecek hem de Haiti’yi görece stabil tutabilecek bir hükümet yerleştirebilmiş değil. Son birkaç hükümet halk kitleleri nezdinde neredeyse hiçbir meşruiyete sahip değildi; ki bu görüşte bu hükümetlerin ABD kuklaları oldukları önemli bir yer kapsıyordu.⁴

Şimdi devletin yırtılmış parçaları tüm desteğini kaybediyor ve devletin silahlı kuvvetleri, başkentte önemli miktarda bölgeyi kontrol eden ve ulusal ekonomiyi boğazlayabilen çeteler tarafından yeniliyor.

Böylesi bir ekonomik kriz büyük ihtimalle kayda değer seviyede Haitili göçmenin ABD’ye gelmesine neden olacaktır ki bu da ABD yönetici sınıflarının (hem Cumhuriyetçi faşistler hem de Demokratlar) ciddi derecede ödünü kopartan ve kesinlikle karşı oldukları bir durumdur. Ve, ABD’nin “arka bahçesi” olan bir ülkede bu seviyede bir düzensizlik ABD’nin küresel emperyalist rakiplerine-özellikle Rusya ve Çin’e- fırsattan istifade etme şansı tanıyor.⁵

ABD yöneticileri, imparatorlukları için siyasi istikrarsızlığa veya başka “sorunlara” neden olabileceği haricinde Haiti’deki (veya başka herhangi bir yerdeki) halk kitlelerini ve kitlelerin çektiği acıları umursamıyor.

Haiti’deki mevcut kriz aslında ABD emperyalist “çıkarları” için çok tehlikelidir. Ve şimdi gerekirse Haitili kanı dökerek ve daha da fazla acıya neden olarak korumaya yönelecekleri çıkarlar da tam da bu emperyalist çıkarlarıdır.

Haiti’deki Emperyalist Askeri Müdahalelere Kısa Bir Bakış

ABD ve müttefikleri, 1915’ten bu yana Haiti’ye beş kez askeri müdahalede bulundu. Her zaman “istikrar”, “hukukun üstünlüğü” ve elbette “Haiti halkını korumak” için bu yapıldı! Gerçekte tüm bu müdahaleler, emperyalizmin Haiti üzerindeki pençesini güçlendirmeyi amaçladı ve her biri

Haiti'deki halk kitlelerini giderek daha derin acılara sürükledi.

Eylül 1915'te ABD Haiti'yi 1934'e kadar işgal etti. İşgale karşı direndikleri için yaklaşık 15.000 Haitili öldürüldü

Ekim 1957'de, on yıllık istikrarsızlıktan sonra, Francois Duvalier ("Papa Doc" olarak bilinir) Haiti'nin başkanı oldu. Paramiliter Ton-Ton Macoute tarafından uygulanan mutlak bir terör hakimiyeti Fısıldayan muhalefetten bile şüphelenilen veya rejimin hedeflerinin önüne geçen herkes yakalanabilir, işkence görebilir, ömür boyu rejimin Fort Dimanche'deki zindanına gömülebilir veya tüm ailesi katledilebilir. Tahminen 50.000 kişi rejim tarafından öldürüldü. ABD, özellikle 1959'daki Küba Devrimi'nden sonra, şiddetli anti-komünizmi nedeniyle ve Duvalierci Haiti, ABD'nin yoksul Haitili işçileri sömürmesi için "istikrarlı bir ortam" olduğu için Duvalier'i destekledi.

Papa Doc Nisan 1971'de öldüğünde, terörü devam ettiren ve halkın kapitalist-emperyalist sömürü olanaklarını genişletmek için ABD ile birlikte çalışan oğlu Jean-Claude -"Bebek Doc"- onun yerini aldı. Nefret edilen rejimi 1986'da nihayet devrildiğinde, ABD bu canavarı kurtardı. Bir ABD Hava Kuvvetleri jeti onu ve ailesini Fransa'da güvenli bir sürgüne uçurdu.

Eylül 1991'de George H.W. Bush'un ABD çıkarlarıyla çeliştiğini düşündüğü Başkan Jean-Bertrand Aristide'nin seçilmiş hükümetine karşı "CIA, kanlı bir darbe yapmak için yerel askeri güçlerle işbirliği yaptı". General Cédras'ın yeni askeri rejimi altında, terörün egemenliği zincirlerinden boşaldı ve özellikle destek üssü olan Cité Soleil gibi kenar mahallelerde Aristide'nin binlerce destekçisi öldürüldü.

Eylül 1994'te Clinton (1992'de seçildi) Bush'un Aristide'ye karşı darbesini eleştirdi; Clinton, Aristide'nin ABD'nin kanatları altına alınabileceğini ve ABD için bir varlık olabileceğini düşündü Clinton, Aristide'yi Haiti'ye geri döndürmek ve General Cédras'ı serbest seçimler yapmaya zorlamak için bir deniz donanması topladı. Ancak Haiti'ye verilen bu "hediye", Aristide'in ABD çıkarlarıyla daha uyumlu hareket etmesini amaçlayan müzakerelerden önce geldi. Clinton temelde "evcilleştirilmiş" bir Aristide'nin ABD için hor görülen bir Cédras'tan daha değerli olacağını hissetti.

Haiti'ye döndükten sonra, Aristide ezici bir üstünlükle başkan seçildi, ancak esas olarak emperyalist egemenliği kabul ederken bazı şeyleri geri çekti. Örneğin, (ABD'nin tecrit etmeye çalıştığı) komşu Küba ile dostane ilişkilerde ısrar etti ve (çoğunlukla yabancılara ait) fabrikalarda vahşice sömürülen Haitililer için daha yüksek bir asgari ücret talep etti. Ayrıca Fransa'nın Haiti Devrimi tarafından kurtarılan Fransızların sahip olduğu köleleştirilmiş insanlar için tazminat olarak 19. yüzyılda Haiti'den aldığı 21 milyar doları geri ödemesini talep ederek Fransa'yı öfkelendirdi. Fransız büyükelçisinin daha sonra kabul edeceği gibi, ABD ve Fransa'nın Şubat 2004'te Aristide'ye karşı bir başka darbede işbirliği yapmasının nedenlerinden biri de buydu. Darbenin zirvesinde ABD, Aristide'yi kaçırdı, bir uçağa bindirdi ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ne uçurdu.

Haziran 2004'te, birkaç ay sonra, MINUSTAH olarak bilinen bir BM gücü, ABD/Fransa destekli darbenin yarattığı durumu "istikrarlı hale getirmek" için Haiti'yi işgal etti. MINUSTAH işgali 13 yıl sürdü ve Ekim 2017'de sona erdi. Bu, "Haiti halkıyla ittifak halindeki bir koruma gücünden çok, yerel nüfusa karşı duygusuz bir ilgisizlikle damgasını vuran bir yabancı müdahaleydi". MINUSTAH birlikleri gaddarlıkları ve özellikle çocuklara ve kadınlara yönelik cinsel istismarlarıyla ün salmıştı. Ayrıca pervasızca (kasıtlı olmasa da) Haiti nehirlerine kolera bulaştırarak 820.000'i hasta eden ve 10.000'e yakın Haitili'yi öldüren bir salgına neden oldular.

Dipnotlar:

¹ Henry'nin iktidara nasıl geldiği hakkında daha fazla bilgi için, 1 Kasım 2021'de revcom.us'ta "Haiti Spiraling Into New Levels of Crisis and Suffering: The Bitter Legacy of Over a Century of U.S. Domination" konusuna bakın.

² Bu mektup kamuya açıklanmadı ancak görüldü ve Associated Press tarafından alıntılıandı.

³ Emperyalist güçler tarafından Haiti'ye yardım için alenen taahhüt edilen on milyarlarca dolarlık yardımın çoğu ya hiç gerçekleşmedi ya da Haiti halkının yararına kullanılmadı. Örneğin, 16 Ağustos 2021 tarihli Reuters'in "Haiti quake revives anger over aid response to past disasters" başlıklı makalesinde alıntılanan bir analistin belirttiği gibi, "Doğal afetten hemen sonra ABD askeri harcamalarının çoğu, daha çok toplumsal huzursuzluğu önlemeye ve yeniden inşa etmekten ziyade kitlesel göçü caydırmaya odaklanmıştı. "

⁴ Eski bir ABD diplomatı ve Haiti “uzmanı” olan Susan Page’in kabul ettiği gibi, “Seçimlere seçmen katılımı, Haiti’nin 1991’deki ilk demokratik seçimlerinde seçmenlerin yüzde 70’ine yakınken, Başkan Moïse’i iktidara getiren 2016 seçimlerinde yaklaşık yüzde 18’e düştü. Birçok Haitili oylarının ve seslerinin önemli olmadığına çünkü ABD’nin kazananı seçeceğine inanıyor.” [Vurgu eklendi.] Ayrıca, “Haiti’de vatandaşlar ve (neredeyse olmayan) resmi devlet arasında güven neredeyse yok. Nüfus ve sürekli olarak yabancı güçlerin, özellikle de Amerika Birleşik Devletleri’nin karıştığını düşündüğü şey arasındaki güvensizlik, tüm zamanların en yüksek seviyesinde.”

⁵ Huff Post’a göre, 2017’de Çin, Haiti’nin bunu fark etmesi ve ‘Tek Kuşak, Tek Yol’ Girişimi’ne katılımı halinde Port-au-Prince’in çökmekte olan altyapısını 4,7 milyar dolarlık bir yardım paketiyle elden geçirmeyi teklif etti. Haiti onları o zaman ele almadı, ancak Haiti rejiminin çaresizliği arttıkça Çin bağlantısı daha çekici görünebilir.